

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דרף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת חולין

דפים יט - כו, פרשת ויחי תשע"ט

דרך ישרה תמצית הדרף

דרף יט - כ

*המקרים בהגרמה. *דיני מליקה. *מפרקת ורוב בשר.

המקרים בהגרמה ודינם 1. שחט שני שליש והגרים שליש, לל"ק בהא פליגי דרבנן בעו שכל השחיטה תהיה בטבעת הגדולה ולר"י רובו ככולו, ולל"ב לכו"ע כשרה כדתנן רובו כמוהו. 2. הגרים שליש ושחט שני שליש, לל"ק לכו"ע פסולה משום דבעינן שיציאת הנשמה תהיה רובה בשחיטה, ולל"ב בהא פליגי דר"י מכשיר דומיא דהכשר בחצי קנה פגום ורבנן פסלי משום דלא שחט במקום שחיטה. 3. הגרים שליש ושחט שליש והגרים שליש, לר"ה כשירה דיציאת הנשמה בשחיטה ולר"י טריפה דבעינן רובא בשחיטה. 4. שחט שליש והגרים שליש ושחט שליש, לר"י כשירה ולר"ה טריפה והטעמים כנ"ל, והא דמכשרינן שחיטה העשויה כמסרק איירי בכה"ג או במקום שחיטה וקמ"ל דא"צ שחיטה מפורעת. 5. שחט במקום נקב שחיתתו כשירה, ואם שחט ופגע בו נקב פליגי האם פסולה דנחשב שישראל שחט וגוי גמר או דכשר משום ששחט את כל הנמצא בבהמה.

דיני מליקה 1. במשנה, השוחט מן הצדדין כשר ובמליקה פסול, השוחט מול העורף פסול ובמליקה כשר, השוחט מן הצואר כשר ובמליקה פסול, נמצא כשר בשחיטה פסול במליקה וכשר במליקה פסול בשחיטה. 2. המליקה ממול העורף שנאמר והוא יושב ממולי וכן כי פנו אלי עורף ולא פנים. 3. לבני ר"ח במליקה מחזיר את הסימנים לאחורי העורף ומולק, ופליגי האם בדווקא מחזיר או אף מחזיר, והא דאמרין נמצא כשר בשחיטה ופסול במליקה אתי לפסול מחזיר סימנים לאחורי העורף, ודחי דסברי מוליד ומביא פסול במליקה. 4. מצות מליקה קוצץ ויורד בלא הולכה והבאה, ומפרשינן דכ"ש שהמוליד ומביא כשר. 5. מדייקינן מהמשנה שהפסול בשחיטה פסול במליקה, ואתי להו"א לעיקור סימנין או לראשו, ולמסקנא בהגרים משפוי ראשו עד למקום השחיטה. 6. אמרינן דאין עיקור סימנין בעוף, לל"ק למ"ד יש שחיטה לעוף מן התורה יש עיקור, ולל"ב למ"ד מה"ת אין עיקור דהכי אגמריה למשה אבל למ"ד אין שחיטה לעוף יש עיקור מכיון דילפינן מבהמה, וכן אמרינן דבמליקה אין עיקור ובשחיטה מחלוקת.

נשברה מפרקת ורוב בשר עמה הויא נבילה, והשמועות 1. מלק בסכין דינה כנבילה ומטמאה בגדים בבית הבליעה ולא מטהרין כדן טריפה שנשחטה, ודחי דהתם אינה שחיטה כלל והטעם מפני שמחליד ולאידך הוי מגולה או שדורס ולאידך מוליד ומביא במליקה כשר. 2. קשיא וכי בחטאת העוף מולק מתה דבשלמא בעולת העוף מקיים מצות הבדלה, ותירץ דחותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר. 3. באדם מטמא באהל, ועלי שמת בשבירת מפרקת בלבד זה משום שהיה זקן וכבד, וכן מטמאינן: אדם שנקרע כדג מגבו, ובהמה שעשאה גיסטרא, ניטל הירך וחלל שלה, ואחר התזת הראש אף דמפרכסת.

דרף כא - כב

*דיני עולת העוף. *כשר בזה ופסול בזה.

הלימודים בדיני עולת העוף 1. ואת השני יעשה עולה כמשפט, לת"ק כמשפט חטאת בהמה שבאה מן החולין ביום ובידו הימנית דבלא"ה אצבע לא בעיא כהונה, לר"י כמשפט חטאת העוף דממול עורף, ואידך ילפי במה

מצינו מחטאת העוף, ולראב"ש כחטאת העוף שהראש בגוף בשעת ההזאה. 2. והקריבו לת"ק לומר שאינו כחטאת העוף, לרשב"א בשני סימניו, ולר"י אף להבדלה. 3. ומלק והקטיר, לת"ק לומר שהראש בעצמו והגוף בעצמו.

הדברים הכשרים במקום אחד ופוסלים ברעהו ואיפכא, המקור והקושיות 1. דף יט, כל העורף כשר למליקה וכל הצואר כשר לשחיטה. 2. דף כב, הכשר עולת העוף בתורים גדולים ובני יונה קטנים, וילפינן שתמיד נאמר תורים ובני יונה ואף פעם לא נאמר יונה ובני תורים, ונאמר מן לומר שתחילת פסול בשתיים, דבני יונה כשרים ממתי שדמם מצוי בבשרם עד שיצהיבו, ותורים כשרים רק משיזהיבו. 3. דף כג, פרה אדומה רק בשחיטה ואין ללמוד בק"ו מעגלה ערופה להו"א שנאמר חוקה ולמסקנא ממיעוט הערופה, ועגלה ערופה רק בעריפה ואין ללמוד בק"ו מפרה שנאמר וערפו. 4. דף כד, כהנים נפסלים במומין ואין לפסלם בשנים בק"ו מלויים שנאמר אשר ללויים, ולויים בזמן המשכן נפסלו בשנים שנאמר לעבוד עבודת משא ואין ללמוד בק"ו מכהנים שיפסלו בהם מומין שנאמר זאת ולא אחרת. 5. כלי חרס מטמא אחרים באויר תוכו שנאמר כל אשר בתוכו יטמא ואפילו מלא חרדל, וכן מקבל טומאה באויר מהיקש תוכו, ואין ללמוד ק"ו מכלי שטף שיטמא מגבו שנאמר וכל כלי פתוח שזהו כלי חרס ניצול בצמיד פתיל, כל הכלים מטמאים רק מגבן, דאין ללמוד ק"ו מכלי חרס שיטמאו גם מאוירן דנתמעטו מתוכו, ולא שיטמאו רק מתוכן ובנגיעה דמזה שנתמעטו מצמיד פתיל ש"מ דמטמאין בגבן. 6. דף כה, פשוטי כלי עץ טהורים ובמתכת טמאים, וגולמי כלי מתכות טהורים משא"כ כלי עץ ופליגי האם הטעם משום שעשויים לכבוד או שדמיהן יקרים ואיכא ביניהם כלים העשויים מעצמות בהמה וחיה שמקבלים טומאה ואין דמיהן יקרים. 7. חיוב מעשר בשקדים המרים בקטנים ובמתוקים בגדלן, וי"א דבכל גווני הקטנים פטורים וי"א שהגדולים חייבים אף כשהם מרים והטעם משום שראויין למתקן ע"י האור.

דף כג - כד

*האיבעיות בדיני האמצע. *התלוי בשנים ובגוף.

איבעיות רבי זירא 1. האומר הרי עלי עולה מן התורים או מן בני היונה והביא מתרוייהו בתחילת הציחוב, והצדדים האם הוי ספיקא ויוצא או בריה ואינו יוצא. ובעי למימר דמזה שצריך קרא למעטה ש"מ דהוי בריה, ודחי דקרא אסמכתא ואיצטרך למעט נרבע ונעבד דהו"א שאינו נוהג בעופות היות ואין מומין בעופות ומום חוקש לדבר ערוה וע"ז קמ"ל דפסלי. 2. המתחייב עולה מאיל או כבש והביא פלגס, והספק אינו אליבא דרבי יוחנן שלומד מפסוק דמביא עמו נסכי איל ש"מ דלא יצא משום דהוי בריה בפ"ע, אלא אליבא דבר פדא שאומר מביא נסכי איל האם מתנה רק בכבש או איל ויוצא שסובר שגם מתנה בבריה וא"כ לא יצא. 3. המתחייב לחמי תודה מהחמץ או מהמצה עבור תודת פלוני והביא שיאור דרבי יהודה אליבא דרבי יהודה, האם הוי ספק וממ"נ יצא ידי נדרו או דהוי בריה ולא נפיק, ובכל הספיקות תיקו.

הדינים התלויים בשנים ובגוף ומנין 1. תלמיד שלא ראה סימן יפה במשנתו שוב אינו רואה, לת"ק חמש שנים כמו הלכות עבודה ולאידך הנהו תקיפין. ולרבי יוסי שלש שנים כדאשכחן בלימוד לשון כשדים ולאידך זהו קליל. 2. כהן כשר לעבודה משיביא שתי שערות ולרבי מגיל עשרים, ואמרינן שאחיו הכהנים לא הניחו לעבוד עד גיל עשרים וזהו ואתי לל"ק כרבי ש"מ דמעיקר הדין שרי, ולל"ב אתי כרבנן אבל רב פוסלו מדרבנן. 3. כהן עובד עד שיזקין וזהו שמרתת. 4. בעל קרי שטבל ולא הטיל מים לכשיטיל טמא ולרבי יוסי בילד ובבריא טהור, וזה כל זמן שעומד על רגלו אחת וחולץ ונועל מנעלו. 5. נתמלא זקנו ראוי להעשות שליח צבור ולירד לפני התיבה ולישא את כפיו.

דף כה - כו

*הדינים ההפוכים בזמנים שונים. *דיני תמד.

הדינים ההפוכים שנוהגים בחפץ אחד בזמנים שונים 1. תמד שלא החמיץ דינו כמים ואינו ניקח בכסף מעשר ופוסל את המקוה משא"כ בהחמיץ, ומייתי מחלוקת דר"י מחייב תמד במעשר ורבנן פטרי והמשנה שמחלקת בהחמיץ דלא כחד, ותרצינן דפלוגתייהו בהחמיץ ומתני כר"י או דפליגי בלא החמיץ ומתני ככו"ע משום דלר"י יש לעשרו רק מיניה וביה. 2. האחין השותפין בתפוסת הבית, אם חלקו ואח"כ נשתתפו דינם כשותפין שחייבים בקלבון ופטורים ממעשר בהמה, ולפני שחלקו פטורים מקלבון וחייבים במעשר בהמה. 3. בנערה יש קנס ולא מכר, ובקטנה יש מכר ואליבא דר"מ אין קנס ולחכמים יש קנס מבת שלש שנים. 4. קטנה ממאנת ואינה חולצת, ונערה חולצת ואליבא דר"מ אינה ממאנת ולר"י ממאנת עד שירבה השחור. 5. בע"ש רק תוקעין ובמוצ"ש רק מבדילין, וכשחל יו"ט בע"ש אין מבדילין אלא תוקעין בשנוי, לר"י תוקע ומריע מתוך תקיעה ולרב אסי תוקע ומריע בנשימה אחת, וכשחל יו"ט במוצ"ש אין תוקעין אבל מבדילין ואומר המבדיל בין קדש

לקדש בחתימה וי"א אף בפתיחה ולרבי דוסא אומר בין קדש חמור לקדש הקל.
 דיני תמד 1. לקח בכסף מעשר טרם שהחמיץ אם לבסוף החמיץ קנה מעשר משום שהתגלה למפרע דפירא הוי,
 והמשנה שאמרה דאינו נלקח איירי כששייר בכוס ולא החמיץ או כר"י בן נורי דאזיל בחד חזותא. 2. תמד שלא
 החמיץ ונטמא יכול להשיקו למקוה ויטהר, ולהו"א זהו דווקא כשתמדו במים טהורים ונטמאו.
הדרן עלך פרק קמא דחולין!

שאלות לחזרה ושינון

- | | |
|---|---|
| דף יט- כ | המקרים בהגרמה ודינם (5) |
| דיני מליקה (6) | א. איבעיות רבי זירא (3) |
| השמועות בדין נשברה מפרקת ורוב בשר (3) | ב. הדינים התלויים בשנים ובגוף ומנין (5) |
| דף כא- כב | ג. דף כה- כו |
| הלימודים בדיני עולת העוף (3) | א. הדינים ההפוכים שנוהגים בחפץ אחד בזמנים שונים (5) |
| הדברים הכשרים במקום אחד ופוסלים ברעהו ומנין, והקושיות (7) | ב. דיני תמד (2) |
- הדרן!

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

- | | | |
|-----------------------------------|-------------------------------------|---------------------------------|
| מכות שבועות 📖 | יבמות 📖 | ברכות 📖 עם מחודדין בפיך. |
| עבודה זרה הוריות 📖 | כתובות 📖 | שבת 📖 מהדורה חדשה. |
| מחודדין בפיך | נדרים 📖 | עירובין 📖 |
| זבחים 📖 | נזיר סוטה 📖 | פסחים 📖 |
| מנחות 📖 | גיטין 📖 | שקלים ר"ה 📖 |
| חולין 📖 | קידושין 📖 - עם תורתך שעשועי, | יומא 📖 |
| בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים | סימני הרף, ותוספתא | סוכה 📖 |
| ערכין-תמורה 📖 | בבא קמא 📖 | ביצה תענית 📖 |
| כריתות-מעילה 📖 | בבא מציעא 📖 | מגילה-פורים 📖 עם מדרש, |
| נדה 📖 | בבא בתרא א-ב 📖 | תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א |
| | סנהדרין א-ב 📖 עם "יש סדר | מו"ק חגיגה 📖 |
| | לגמרא" ותמצית כל המסכתא. | |

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

- | | | |
|--|--------------------------------------|--|
| נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות. | שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק. | באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א. |
| בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול. | קיצור חרדים מנוקד ומסודר. | איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות. |
| עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א. | קיצור אלשין רות | הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות. |
| | קיצור אלשין אסתר | |
| | קיצור אלשין איכה | |
| | בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת. | |

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
 לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com